

ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ АНТИКРИЗОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

ас. Котенко Н.В., студент Коваль В., Хоменко С.

Реальний бюджет, макроекономічна стабілізація, тарифна та пенсійна реформи, оптимізація системи оподаткування – це ключові складові стратегії виходу України з фінансово-економічної кризи.

Вибір оптимальної фіскальної політики – це проблема номер один для країни. В Україні повинен бути такий дефіцит бюджету, який можливо профінансувати. Це той дефіцит, джерела фінансування якого чітко визначені, добре зрозумілі. Якщо цього не зробити якнайшвидше, на казначейському рахунку і далі не буде грошей, країна не зможе нормально фінансувати свої видатки, як і у 2009 році, відбуватимуться затримки з відшкодуванням ПДВ, збирання податків наперед, урізування всіх інвестиційних витрат.

Сучасний фінансовий механізм може оперувати двома поняттями: бюджетний дефіцит де-юре та де-факто. За підрахунками незалежних фахівців останній становить від 5 до 6,5% ВВП. До цього дефіциту обов'язково треба додати ще два - однієї установи і одного сектора. Дефіцит «Нафтогазу», який досить легко поррахувати, — приблизно 2,5% ВВП. Дефіцит банківського сектора, тобто кошти, які пішли на рекапіталізацію банків, оцінюється десь у 2,4—2,5% ВВП. Якщо все це додати, то сумарний дефіцит бюджету країни становить трохи більше 10% від ВВП – це фактичний дефіцит. За даними які оприлюднило Міністерство фінансів України за підсумками минулого року дефіцит зведеного бюджету (відповідно де-юре) склав 2,37% від ВВП. Такі дані свідчать про наявність значного прихованого дефіциту, що майже в чотири рази перевищує офіційні звітні дані державних органів влади.

Сьогодні в більшості країн світу дефіцит бюджету складає від 2 до 15 відсотків валового національного продукту при середньосвітовій його величині 4,5 відсотка. Спостерігається тенденція до стабілізації бюджетного дефіциту в середньосвітовому вимірі в розмірі 3-5 відсотків. Слід зауважити, що розмір бюджетного дефіциту, який перевищує 3 відсотки валового національного продукту, призводить до зниження інвестиційної активності, розвитку інфляції. Такий дефіцит є гальмом економічного зростання держави:

В рамках ЄС не одна-дві, а вже 20 із 27 країн не можуть втримати дефіцит бюджету в рамках визначеного Євросоюзом граничного показника – 3% ВВП. Економіка Греції поставила під загрозу стабільність усієї зони євро. Дуже складна ситуація у Португалії та Іспанії, під загрозою економічна стабільність нових членів ЄС – Балтійських держав, Угорщини... Рівень безробіття в окремих країнах Євросоюзу сягнув 10-17% і не падає. Одна з найпотужніших держав ЄС – Велика Британія планує скоротити армію на 20%, причому не внаслідок зменшення загроз, а саме виходячи з прогнозу економічних негараздів ще мінімум протягом 5-7 років.

Україна, у порівнянні з іншими країнами, має найменший дефіцит. І це — мінус, бо коли починається криза, то найпотужніший чинник виходу з неї — це м'який бюджет, збільшення його дефіциту і фінансування економіки за рахунок запозичених коштів.

Коли кажуть, що нам потрібен нульовий дефіцит, збалансований, бездефіцитний бюджет, в умовах кризи це звучить не професійно. Збалансовувати треба бюджет з досить значним дефіцитом. Шукати джерела його фінансування й адекватно використовувати. За теорією, цей дефіцит мав би йти на закупівлю товарів, на інвестиції, а не на підвищення заробітної плати чи соціальних виплат.

Одним з джерел фінансування дефіциту можуть бути кошти, одержані у вигляді позик Міжнародного валютного фонду. Для їх отримання МВФ поставив нам дуже чіткі умови. Перша — прийняття бюджету на принципах, узгоджених між урядом та МВФ, друга — наведення порядку в банківській системі, також на принципах, узгоджених між Національним банком та МВФ. Це — повторний моніторинг, повторна докапіталізація банків, використання механізму рекапіталізації через ОВДП виключно для банківського сектора, а не інших державних монополій. На думку експертів, уряду треба шукати компроміс із МВФ, бо той висунув також дуже жорсткі конкретні умови: на 2010 рік бюджетний дефіцит — 3% і дефіцит «Нафтогазу» — 1%.

Антикризові заходи передбачають виконання трьох завдань. Перше — оздоровлення державних фінансів. Друге — оздоровлення фінансової, передусім банківської системи. Третє — сприяння розвитку підприємництва та інвестування.